

Vienan Karjala suomalaisen šilmin

Viime aikoina olen kuullun äijän pakinoja suomalaisien turistimäärän laškomisešta Vienan Karjalašša. Matkailufirmojen etuštajat pahekšitah, jotta halukkahie lähtie matoilla Vienah on huomattavašti vähennyn. Niissä kylissä, missä vielä muutoma vuosi takaperin erityisen kešäkautena ei ollun puutehta turistiloista, nykyjäh on melko hil’l’aista. Ičeki muistelen niitä aikoja, konša kešällä bušši ajo buššin peräššä Kalevalah, vaikka šilloin tiet oltih šamašša ta vielä i pahemmašša kunnošša. Toičči tuntu, jotta turistija ka vuilla oli enemmän mitä paikallista rahvašta.

Tänä vuotena olin melkein kuukauven ajan kešälomalla Kalevalašša ta šatuin kyllä näkömäh muutomie turistiryhmie, ka ne tavallah oltih moskovalaisie ta piiteriläisie. Rupl’an heikkenömisien takie matkuštamini ulkomailla on tullun liijan kallehekši, šentäh yhä rikenempäh venäläiset valitah matkailukohtehekši oman kotimuan alovehie. Rajantakasio turistija Karjalan kylissä näkyä vähemmän, mitä ennen.

Yhet šanotah tämän tilantehen šyykši Ukrainan tapahtumie, toiset yhissetäh šen vaikieh talouvelliseh tilah ta sanktijoih. Olen kuullun šemmosenki šyyn, jotta ihmiset kieltäyvytäh lähtömäštä matoilla Venäjällä, šamoin ni Vienan Karjalah turvallisuon vuokši. Tuo oikieštah hämmäššyttäy, šentäh kun Viena miun mieleštä aina on ollun rauhallisimpie ta turvallisimpie Venäjän alovehie. Mistä nämä ennakkoluulot ta pelot šynnytäh? Višših šen takie, kun ihmisillä on viärä käsityš šiitä mitein Karjalašša eloš šujuu. Eryäš miun tuttu šano, jotta tavallah ne ihmiset varatah lähtie matoilla, ket ei ole omua paikkakuntua loitompana käynyn. Voisin täššä ruveta kaikin puolin kehumah omua pientä kotimuata, kuitenkin piätin kyšellä ta näyttyä Viena niijen suomalaisien šilmin, ket mihikänä kaččomatta lähetäh ma toilla Vienan Karjalah. Niijen joukošša on aivan eri ihmisie, šemmosie, ket enšimmäistä kertua käytih tutuštumismatalla Vienah, šekä niitä, ket on vietetty pitempie aikoja Venäjän puolella ta niitäki, kellä Karjalašša käynti on oša työtä.

Enši vierailun kokemukšie

Oululaiset Leena ta Kalevi Määttä käytih heinäkuun alušša Vienah Sommelo-festivalilla. Heijän matka šuuntautu Koštamukšen kautta Kalevalah, missä hyö oltih kakši yötä. Šamoin pariskunta kävi tutuštumismatalla karjalaisen kirjailijan Ort’t’o Stepanovin kotipaikalla Haikol’an kyläh.

Leena ta Kalevi enšimmäistä kertua oltih Kalevalašša:

– Ajattelima, jotta tulemma pieneh šyrjäkyläh, missä on vain muutoma talo, ka yllättymä, kun näkimä kuin šuuri še on – taloja on äijän ta uušieki on äijän rakennettu. Šaima nähä lukusie istorijallisie paikkoja.

Leena ta Kalevi ihan miellyttih karjalaiseh kulttuurih. Šuuren vaikutukšen pariskuntah luati še, kun hyö nähtih mitein lujat ta šopusat välit ollah eri polvien välillä karjalaisešša pereheššä: lapšet ta vanhemmat, heimolaiset ta omahiset ollah oikein lähisie keškenäh.

– Karjalaisissa kylissä oli ylen rauhallini tunnelma. Kalevalašša ei illalla juuri liikkun ihmisie emmäkä myö mimmoistakana häirijyö koken. Olemma hyvillänä kun piäsimä kaččomah niitä paikkoja, kum pasista olemma ihan pieneštä šuahen kuullun ta luken.

Tämä lyhyt Karjala-reissu viritti pariskunnašša halun tulla Vienah uuvveštah ta uuši matka on jo ajatukšissa.

Tiälä voit turvašša levätä ta elyä

Eläkeläiset Kari ta Inkeri Kontu on jo ušiemman kešän päivät vietetty Vuokkiniemeššä omalla kešämökillä. Kari on varma, jotta tiälä voit ihan turvašša ta rauhašša levätä ta elyä. Karjalan elämä on jo hyvin tuttu Karilla ta toiminnan miehen kannalta hiän luvetteli šeikkaperäsešti kaikki omat havainnot tullista alkuan:

– Tullissa henkilöštö toimiu yštävällisešti ta tarvittuas's'a antau šelvitykšie. Asiettomutta ei ole. Himottais, jotta muašeuvoilla teitä hoijettais paremmin. Koko ajan niitä kuitenkin korjatah. Valtatie Petroskoista Muurmanskih on loistavašša kunnošša. Kaupunkiloissa kauppojen tavaravalikoima on hyvä. Kylissä kulkuyhteykšien takie valinta on pienempi, ka kyllä šieltäki löytyy kaikki tarpehälliset.

Tänä kešänä pariskunta kävi Solovetskin šuarella. Molompien mieleštä še oli erinomani kokemukšie antava matkailukohteh. Karin mieleštä Karjalašša ja Venäjällä ihmisetollah erittäin kanšallistuntosie, kumpasilla kotimua on šuurešša roolissa, še näkyy mm. Voitonpäivän perinteheššäki.

– Karjalašša ihmiset ollah erittäin yštävällisie ta vierahanvaraisie. Kun vierailušta on šovittu etukäteh, niin talon emännät vierahien tulomakši katatah stola ta laitetah äijän ruokua. Šuosittelen Karjalan matkailuo – kaikki on kuin ennenki, paičči teitä korjatah, ra kennetah taloja, avatah uušie kauppoja, missä hinnat šuomeh verrattuna ollah halvemmat.

Yštävyttä ta apuo yli rajojen

Kesseli-yhissykšen johtaja Ape Nieminen on hyvin tuttu monella

karjalaisella. Kesseliläiset on suoritettu lukusie avuššumatkoja Karjalan kyläh ta kaupunkiloih. Yhissyš on auttan monie laitokšie ta järještöjä, šekä yksityisie ihmisie, kumpaset erityisen tarvitah apuo.

– Olen huomannun, jot ta turistien miärä on vähennyn heti Ukrainan kriisissän jälkeh, Ape kertou. – Tullissa on niin hil’l’aista. Iče olen kehottan ihmisie matkuštamah Karjalah. Ei tarviče varata mitänä. Karjalašša paikalliseläjät ollah yštävällisie ta vierahanvarasie. Meilä on äijän yhtehistä. On hyvä, jotta ih miset yli rajojen välitetäh toisistah. Kulttuurien kohtuamiesešta oppiu aina mitänih uutta. Mie olisin Karjalašša vaikka joka netäli. Tiet vain välillä ollah pahašša kunnošša, ka kun perillä piäšöy, niin ušeimmičči kyly on vuottamašša! Tänä vuotena olen käynnyn Karjalašša yli 20 kertua, enkä vain benšua oštamašša, niin kuin monet ruatah ta äkkie pois. Tunnen monta šatua Karjalašša eläjä mukavua ihmistä ta še on kyllä mahtava juttu.

Paraš tapa oppie ymmärtämäh muita

Matkailufirmojen nettišivut ol lah täynnä kaunehie maisemakuvie. Matkojen järještäjät kučutah tuntemah viärentä mätöintä, aituo Venäjän Karjalua ta lähtömäh matoilla Karjalan Venetsijah Jyškyjärvellä, Puanajärven erämaih, kulttuurireitkilöillä Kalevalan šeuvun runokylie myöte. Matkojen hinnatki ollah kohtuulliset. Kuitenki iče matkailualan ruatajat tovetah, jotta nykyjä on äijyä vaikeiepi šuaha suomelaisie turistija Karjalah ta Venäjällä, kuin aijemmin.

Niikon matkat –matkailuyritykšen peruštaja, valokuvuaja ta opaš Petri Niikko on šitä mieltä, jotta šyynä šiieh on kylmä šota, kumpaista itä ta länši käyväh nyt tiijotušvälinehissä:

– Ukraina ei višših enyä niin Karjalan kylämaisemat lumotah kaunehuollah. vaikuta, kuitenkin pisyvä rauha varmašti auttais asieta ta rauhoittais Jeuroppua. Miušta juuri nyt pitäis matkuštua Venäjällä ta Karjalah, niin šuau hajottua nuo ennakkoluulot puolin ta toisin. Emmä myö lännešša taho šotua, eikä venäläiset tahota šotua. Mukava on olla yštävie!

Turismi on mieleštäni paraš tapa oppie ymmärtämäh muita. Monet meijän matoista kylmistä šäistä huolimatta on oltu višših parahimpie tänä kešänä, ta ušiemmat turistit tahotah jo enši vuotena uuvveštah matoilla. Miun tapa lieventyä ennakkoluuloja on esitellä Karjalašta kaunehie valokuvie ta kertuo ihmisillä, jotta suomelaista tykätäh rajan takuana yhä äijän. Šielä on yštävie, šinne kannattau männä. Turismin puittehetki on koko ajan parannuttu. Ruoka on hyvyä, hotellit ollah hyvie, kaupoišta šuau kaikkie.

Vuokkiniemen kylässä majotušaseita hoitaja Julija Filippova huomautti, jotta verraten viime vuoteh tänä kešänä tilanneh turismialalla näytti paremmalta:

– Viime vuotena monet turistit oli kieltäyvytty varatuista matoista, matkailufirmat šelitettih, jotta šyynä šiih on Ukrainan kriisissi. Tänä vuotena meilä ei ole ollun puutehta turisitiloista. Ne, ket tykätäh Karjalua, tullah mihikänä kaččomatta. On šemmosieki, ket matkušsetah iče, ei matkailufirman kautti. Ne šoitetah meilä ta myö ečimmä heilä majotukšen.

– Täštä elokuun matašta vois šanuo hyvällä šyyllä, jotta še šai ihmiset yllättymäh, Petri Niikko koroštau. – Vuokkiniemen Kormilo, Uhtuo ta Haikol'a oltih positiivisie yllätykšie. Ta Jyškyjärvellä paisto päiväni!

Tilanneh näyttäy kiäntyvän parempah päin. Ruohtisin tämän kirjutukšen loppuh laittua oman kommentin. Mieleššäni pyöritäh Volkswagen-yhtyvehen esittämän Tulkua Vienah työ käymäh -laulun šanat:

”Šytämet tiäl on auki, iloiset rahvaš kaikki, vaikka ajatki on vaikeat, teijät otetah vaštah, kylyh annetah vašta, čäijyt sto lalla ašetatah...”

Miun mieleštä nuo šanat oikein hyvin kuvatah karjalaista rahvašta. Olen jo viisitoista vuotta toimin lehtitoimittajana. Työvuosien aikana olen käynyn Karjalan eri kylissä ta joka paikašša on otettu vaštah ylen lämpimäšti. Voin ihan varmana šanuo, jotta viime ajan poliittisista tapahtumista, vaikiešta talouštilašta, pakotteista huolimatta Viena on šamalla rauhallini lumuovan kaunis šeutu, missä eläy hyväntahtosie, vierahanvarasie, mukavie ihmisie.

Tietyšti matoilla voit šattuo vaikka mitä, eikä šiinä ole kyše matkuštauko turisti Vienah vai minnenih muuvvalla. Miun mieleštä kaikista kovin kokemuš, mi vuottau turistija Viena-matkailun aikana on ne tähä šuate šurkiešša kunnošša olijat tiet. Kuitenki karjalaisien omaperäni kulttuuri, maisemien kaunehuš, isäntäväjien lämmin vaštahotto, vierahanvaraisuš ta yštävällisyš roimašti korvatah kaikki ne matan epämukavuot.

”Tulkua Vienah työ käymäh, tulkua Vienah päin matoilla, niättä omin työ šilmin mikä on tämä ilmi, tämä Vieran Karjala...”

Olga Melentjeva

Julkaistu Oma Mua –lehdessä n:o 9 / 9.9.2015